

نقش ابعاد هویت در حرمت خود و بهزیستی روان‌شناختی در بزرگسالی نوظهور

The Role of Identity Dimensions in Self-Esteem and Psychological Well-Being in Emerging Adulthood

Neda Falsafi MA in Clinical Psychology Islamic Azad University South Tehran Branch	Mohtaram Nemat Tavousi, PhD Islamic Azad University South Tehran Branch	محترم نعمت‌طاوسی دانشیار گروه روان‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب	ندا فلسفی کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب
--	--	--	---

چکیده

هدف این پژوهش تعیین نقش ابعاد هویت در حرمت خود و بهزیستی روان‌شناختی بود. بدین منظور ۵۵۴ دانشجوی دانشگاه آزاد اسلامی شهر تهران (۲۷۰ زن، ۲۸۴ مرد) در سال تحصیلی ۹۷-۹۶ با روش چندمرحله‌ای انتخاب شدند و به مقیاس ابعاد تحول هویت (لوپکس و دیگران، ۲۰۰۸)، سیاهه چندبعدی حرمت خود (اوبراین و اپستاین، ۱۹۸۸) و بهزیستی روان‌شناختی (ریف، ۱۹۸۹) پاسخ دادند. نتایج نشان داد که الف) ابعاد ایجاد تعهد و همانندسازی تعهد با حرمت خود کلی، صلاحیت، عشق‌پذیری و بهزیستی روان‌شناختی رابطه مثبت معنادار، ب) اکتشاف نشخواری با حرمت خود کلی، صلاحیت و عشق‌پذیری رابطه منفی معنادار، ج) اکتشاف در گستره با حرمت خود کلی، صلاحیت و بهزیستی روان‌شناختی رابطه مثبت معنادار، و د) اکتشاف در عمق با صلاحیت و بهزیستی روان‌شناختی رابطه مثبت معنادار دارد. نتایج تحلیل رگرسیون چندمتغیری همزمان نیز نشان داد که ابعاد هویت توانایی تبیین ۳۴ درصد از واریانس حرمت خود کلی، ۲۱ درصد از واریانس صلاحیت، ۱۳ درصد از واریانس عشق‌پذیری و ۱۸ درصد از واریانس بهزیستی روان‌شناختی دانشجویان را دارند. یافته‌ها بر لزوم بررسی فرایندهای هویت در بزرگسالی نوظهور تأکید دارد.

واژه‌های کلیدی: ابعاد هویت، حرمت خود، صلاحیت، عشق‌پذیری، بهزیستی روان‌شناختی

Abstract

The present study aimed to investigate the role of identity dimensions in the prediction of self-esteem and psychological well-being. Five hundred and fifty four (270 females, 284 males) students were selected from Islamic Azad University of Tehran using multistage random sampling. The participants completed the Dimensions of Identity Development Scale (Luyckx & et al., 2008), the Multidimensional Self-Esteem Inventory (O'Brien & Epstein, 1988), and the Ryff Psychological Well-Being Scale (Ryff, 1989). The result indicated that a) commitment making and identification with commitment positively correlated with global self-esteem, competence, lovability and psychological well-being, b) ruminative exploration negatively correlated with global self-esteem, competence and lovability, c) exploration in breadth positively correlated with global self-esteem, competence and psychological well-being, and d) exploration in depth positively correlated with competence and psychological well-being. The results of simultaneous multiple regression indicated that identity dimensions accounted for 34% variances of global self-esteem, 21% variances of competence, 13% variances of lovability, and 18% variances of psychological well-being. The findings emphasize the necessity of investigating identity process in emerging adulthood.

Keywords: identity dimensions, self-esteem, competence, lovability, psychological well-being

received: 24 November 2018

accepted: 18 March 2019

دریافت: ۱۳۹۷/۰۹/۰۳

پذیرش: ۱۳۹۷/۱۲/۲۷

Contact information: nemattavousi@yahoo.com

این مقاله برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب است.

پایگاه هویت^۶ متمایز شدنی است: هویت موفق^۷، هویت تحمیل‌شده^۸، هویت معوق^۹ و هویت سردرگم یا پراکنده^{۱۰} با انتقاد از مدل پایگاه‌های هویت، برخی از پژوهشگران با تمرکز بر فرایند شکل‌گیری هویت، مفاهیم اصلی آن یعنی اکتشاف و تعهد را با دقت و حساسیت بیشتری به توصیف و اندازه‌گیری این ابعاد پرداخته‌اند (برای مثال کروسیتی، روبینی و مئوس، ۲۰۰۸؛ لویکس، گوسن و سوننز، ۲۰۰۶).

با الهام از نظریه مارسیا و گراتوانت (۱۹۸۷) نقل از لویکس، شوارتز، گوسن و بیرز، (۲۰۱۱) و بسما (۱۹۸۵)، لویکس و دیگران (۲۰۰۸) مدل پنج‌بعدی هویت را ارائه دادند. ابعاد این مدل مشتمل بر ایجاد تعهد^{۱۱} همانندسازی با تعهد^{۱۲}، اکتشاف در عمق^{۱۳}، اکتشاف در گستره^{۱۴} و اکتشاف نشخواری^{۱۵} است. این مدل، دو چرخه متوالی را در شکل‌گیری هویت پوشش می‌دهد. نخستین چرخه شامل فرایندهایی است که از طریق آن، فرد گزینه‌های متفاوت هویت را جست‌وجو می‌کند و با انتخاب‌های خود، تعهدات مستحکمی ایجاد می‌کند. نخستین چرخه شامل دو فرایند اکتشاف در گستره^{۱۶} یعنی جست‌وجوی فعالانه و گردآوری اطلاعات درباره گزینه‌های متفاوت هویت و ایجاد تعهد^{۱۷} یعنی تبعیت از منظومه‌ای از اعتقادات و ارزش‌ها و اعمال انتخاب‌های نیرومند از بین گزینه‌های متفاوت هویتی است. در چرخه دوم، فرد با ارزیابی مجدد انتخاب‌های خود، درجه اطمینان خود را نسبت به این انتخاب‌ها تعیین می‌کند. این چرخه شامل اکتشاف در عمق و همانندسازی تعهد است. اکتشاف در عمق، مکانیزم درونی گردآوری اطلاعات درباره انتخاب‌ها و صحبت با دیگران درباره تعهدات موجود برای ارزیابی آن‌ها است و همانندسازی تعهد، اطمینان درباره تعهدات موجود و هماهنگی آن‌ها با خواسته‌ها و معیارهای فرد و درونی کردن این تعهدات است (لویکس، گوسن، سوننز و بیرز، ۲۰۰۶). در اکتشاف نشخواری، افراد با درگیر شدن در چرخه‌ای از جست‌وجوگری

اریکسون (۱۹۶۸) نقل از شوارتز و دیگران، (۲۰۱۱) دستیابی به هویت^{۱۸} را به‌عنوان گامی مهم در گذار از نوجوانی و ورود به بزرگسالی مطرح کرده است. بحران اساسی در نوجوانی، هویت‌یابی در برابر سردرگمی هویت^{۱۹} است و حل این چالش تحولی منوط به آن است که بر اساس منظومه‌ای از هدف‌ها، ارزش‌ها و باورهای سازمان‌یافته فردی، احساس باثباتی از خود شکل گیرد (کوته، ۲۰۰۹). به‌رغم آنکه پژوهش‌ها در مورد شکل‌گیری هویت اغلب بر دوره نوجوانی متمرکز شده است، شواهد تجربی نشان می‌دهد که دستیابی به هویت به‌ندرت در پایان این دوره حاصل می‌شود (موتته‌مایر، براون و آدامز، ۱۹۸۵؛ واترمن، ۱۹۸۲). آرنت (۲۰۰۰) در نظریه بزرگسالی نوظهور^{۲۰} (۲۰۰۰، ۲۰۱۶) به‌منظور گسترش دیدگاه روانی-اجتماعی تحول هویت، مرحله تحولی جدیدی را با عنوان بزرگسالی نوظهور پیشنهاد کرده است که گستره سنی ۱۸ تا ۲۹ سالگی را پوشش می‌دهد. در وضع کنونی به دلیل تغییرات اقتصادی اجتماعی، زمان انتقال به بزرگسالی به‌طور فزاینده‌ای افزایش یافته است و این مرحله نه فقط دوره گذار به بزرگسالی، بلکه به‌منزله یک دوره تحولی جداگانه محسوب می‌شود (شوارتز، کوته و آرنت، ۲۰۰۵) نقل از سلیمانی و حجازی، (۱۳۹۷).

مارسیا (۱۹۶۶) نقل از بوسچ و کارد، (۲۰۱۲) با تأکید بر اهمیت شکل‌گیری هویت در تحول، از نخستین پژوهشگرانی است که به‌شکل تجربی مرحله هویت در برابر پراکندگی نقش را در نظریه اریکسون عملیاتی کرد. از نظر مارسیا (۱۹۶۶) نقل از بوسچ و کارد، (۲۰۱۲) دو بعد اصلی تحول هویت، اکتشاف^{۲۱} و تعهد^{۲۲} است. اکتشاف به معنای جست‌وجوی فعال اطلاعات درباره ارزش‌ها، باورها و سبک‌های زندگی و تعهد به معنای برگزیدن مجموعه‌ای از ارزش‌ها، باورها، عقاید و پی‌گیری هدف‌های خاص در زندگی است. از نظر مارسیا بر اساس این دو بعد، چهار

1. identity
2. identity confusion
3. theory of emerging adulthood
4. exploration
5. commitment
6. identity statuses

7. identity achievement
8. identity foreclosure
9. identity moratorium
10. identity diffusion
11. Grotevant, H. A.
12. commitment making

13. identification with commitment
14. exploration in depth
15. exploration in breadth
16. ruminative exploration
17. exploration in breadth
18. commitment making

را پشت سر گذاشته‌اند و به هویتی پایدار دست یافته‌اند، پذیرای عشق یا درهم‌آمیزی هویت خویشتن با دیگری هستند (اریکسون، ۱۹۸۲ نقل از دادستان، ۱۳۹۳).

به‌رغم پژوهش‌های اندک در مورد ارتباط بین عشق‌پذیری و ابعاد زیربنایی هویت، یک بررسی فراتحلیل نشان می‌دهد که پایگاه هویت موفق و تحمیل‌شده، با دلبستگی ایمن که مشخصه آن عشق‌پذیری است رابطه مثبت و پایگاه‌های معوق و سردرگم با دلبستگی ایمن رابطه منفی دارند (آرست، کروگر، مارتینوسن و مارسیا، ۲۰۰۹؛ پیتمن، کیلی، کرپلمن و وگن، ۲۰۱۱).

همچنین پژوهشگران معتقدند که حس فزاینده هویت به‌عنوان حس بهزیستی روان‌شناختی تجربه می‌شود (اریکسون، ۱۹۸۰ نقل از کاراس و سیسوج، ۲۰۱۸). بهزیستی روان‌شناختی متشکل از شش عامل استقلال عمل^۴، تسلط بر محیط^۵، رشد شخصی^۶، روابط مثبت با دیگران^۷، زندگی هدفمند^۸ و پذیرش خود^۹ است (ریف، ۱۹۸۹؛ هاوسر، اسپرینگر و پودروسکا، ۲۰۰۵). توانایی انسجام بخش‌های مختلف هویت و ایجاد یک کل یکپارچه در بزرگسالی نوظهور، بالاترین سطح بهزیستی را برای افراد در پی دارد (گنزالس و دیگران، ۲۰۱۵).

بر اساس مدل پنج‌بعدی شکل‌گیری هویت لویکس (۲۰۰۸)، اکتشاف در گستره، ایجاد تعهد، اکتشاف در عمق و همانندسازی تعهد در شکل‌گیری و تحول هویت سالم و مثبت، مشارکت دارند، درحالی‌که اکتشاف نشخواری، عامل خطرزایی است که تحول هویت و سلامت روان‌شناختی را تضعیف می‌کند (بیرز و لویکس، ۲۰۱۶؛ مکا و دیگران، ۲۰۱۵؛ واترمن و دیگران، ۲۰۱۳). با این حال، به اعتقاد برخی پژوهشگران، هویت سردرگم که با بالاترین سطح اکتشاف نشخواری همراه است، لزوماً با پریشانی‌های روان‌شناختی همراه نیست (کارلسون، وانکوویست و فریزن، ۲۰۱۶) و برخی از پژوهش‌ها نشان می‌دهد که بهزیستی روان‌شناختی با اکتشاف نشخواری رابطه منفی دارد (واترمن و دیگران، ۲۰۱۳). با توجه به محدود بودن ادبیات پژوهشی در قلمرو ابعاد هویت، هدف این پژوهش تعیین نقش ابعاد هویت در حرمت خود و مؤلفه‌های آن و بهزیستی روان‌شناختی است.

مداوم، تعهدات بزرگسالی را به تأخیر می‌اندازند و احساس ناامیدی و ناتوانی در مهار موقعیت‌ها را تجربه می‌کنند (لویکس و دیگران، ۲۰۰۸).

در مورد این نکته نیز اتفاق نظر وجود دارد که فرایندهای تعهد به‌منظور ارزیابی و پایدار ساختن هویت در حرمت خود^۱ افراد تأثیر به‌سزایی دارند (شوارتز و دیگران، ۲۰۱۲؛ لویکس، کلیمسترا و دوریز، ۲۰۱۳؛ مستروتودروس و دیگران، ۲۰۱۷؛ هینر و کرنیس، ۲۰۱۱). در اوان بزرگسالی فرد با تعهدات خود از توحید یافتگی بیشتری برخوردار می‌شود، زیرا تعهد، تعریف فرد از خویشتن را ثبات می‌بخشد (لویکس و دیگران، ۲۰۱۳). افزون بر آن، پژوهش‌های طولی نیز نشان می‌دهد که حرمت خود کلی در طول نوجوانی و در دهه بیست‌سالگی افزایش می‌یابد (ارول و ارت، ۲۰۱۱).

حرمت خود سازه‌ای است که بر ادراک فرد از خودارزشمندی اشاره دارد. ادراک فرد از خویش به تدریج تحول می‌یابد و با بلوغ و تعامل با دیگران تمایز می‌یابد (باتل، ۱۹۸۸ نقل از روان‌پارسا و نعمت‌طاوسی، ۱۳۹۷). اپستاین (۱۹۷۹) نیز حرمت خود را سازه‌ای چندبعدی می‌داند که ابعاد اساسی آن صلاحیت^۲ و عشق‌پذیری^۳ است. صلاحیت به معنای خودارزیابی فرد از توانایی‌ها در برابر بی‌کفایتی و ناتوانی است (اوبراین، ۱۹۸۰) و شکل‌گیری هویت پایدار با ادراک سطوح بالای صلاحیت، انگیزه درونی فرد را افزایش می‌دهد (تفردی و ساوان، ۲۰۰۱؛ رایان و دسی، ۲۰۱۷؛ فی و شارپ، ۲۰۰۸). پژوهش‌ها نیز نشان می‌دهد که ابعاد همانندسازی تعهد و ایجاد تعهد به‌صورت مثبت و اکتشاف نشخواری به‌صورت منفی، توان پیش‌بینی صلاحیت را دارند (برای مثال اسخیرتلاذزه و دیگران، ۲۰۱۶؛ فی و دیگران، ۲۰۰۸؛ لویکس، ونستینکیست، گوسن و دوریز، ۲۰۰۹).

عشق‌پذیری به‌منزله یکی از ابعاد حرمت خود نیز از اساسی‌ترین باورهای فرد درباره خود و بخشی از ارزشمندی خود است (اپستاین، ۲۰۰۳). عشق‌پذیری به معنای احساس بااهمیت بودن، دوست داشته شدن و پذیرش از طرف شریک عاطفی است (اوبراین، ۱۹۸۰). از نظر اریکسون، افرادی که بحران هویت

1. self-esteem
2. competence
3. loveability

4. autonomy
5. environmental mastery
6. personal growth

7. positive relations with others
8. purpose in life
9. self-acceptance

آزادفلاح، فتحی‌آشتیانی و پورحسین (۱۳۹۰) نیز با محاسبه همبستگی بین ابعاد هویت و پرسشنامه سنجش عینی پایگاه هویت من (آدامز و بنیون، ۱۹۸۹) روایی این مقیاس تأیید شد. در پژوهش لویکس و دیگران (۲۰۰۸) ضریب آلفای کرونباخ برای زیرمقیاس‌های ایجاد تعهد، همانندسازی تعهد، اکتشاف در گستره، اکتشاف در عمق و اکتشاف نشخواری، در نمونه اول به ترتیب برابر با ۰/۸۶، ۰/۸۶، ۰/۷۱، ۰/۸۹ و ۰/۸۶، در نمونه دوم برابر با ۰/۸۶، ۰/۸۳، ۰/۸۶، ۰/۸۰ و ۰/۸۵، در پژوهش دوران و دیگران (۱۳۹۰) برابر با ۰/۹۱، ۰/۸۵، ۰/۷۴، ۰/۶۴ و ۰/۶۶ گزارش شده است.

در این پژوهش، روایی همگرایی مقیاس تحول ابعاد هویت بر اساس محاسبه همبستگی ابعاد هویت با ابعاد سیاهه چندبعدی حرمت خود (اوبراین و اپستاین، ۱۹۸۸) تأیید شد. برای مثال، ضرایب همبستگی انسجام هویت با ایجاد تعهد ۰/۵۷، همانندسازی تعهد ۰/۵۵، اکتشاف در گستره ۰/۱۴ و اکتشاف نشخواری ۰/۴۲- به دست آمد. روایی واگرایی این مقیاس نیز بر اساس محاسبه همبستگی نمره‌های ابعاد آن با مقیاس افسردگی، اضطراب، تنیدگی (لاویباند و لایباند، ۱۹۹۵) بررسی شد و ضرایب همبستگی افسردگی با ایجاد تعهد ۰/۳۴-، همانندسازی تعهد ۰/۳۵-، اکتشاف در گستره ۰/۱۱-، اکتشاف در عمق ۰/۱۱- و اکتشاف نشخواری ۰/۲۸- به دست آمد. همچنین ضرایب آلفای کرونباخ برای ایجاد تعهد ۰/۸۷، همانندسازی تعهد ۰/۸۶، اکتشاف در گستره ۰/۷۷، اکتشاف در عمق ۰/۶۰ و اکتشاف نشخواری ۰/۶۴ به دست آمد.

سیاهه چندبعدی حرمت خود (اوبراین، ۱۹۸۸). این سیاهه با ۱۱ مقیاس بر اساس نظریه خود‌آپستاین (۱۹۷۹) توسط ابراین (۱۹۸۸) طراحی شده است. ۸ مقیاس این سیاهه، مؤلفه‌های حرمت خود شامل صلاحیت^۵، قدرت فردی^۶، عشق‌پذیری^۷، محبوبیت اجتماعی^۸، مسند مهارگری^۹، تأیید اخلاقی خود^{۱۰}، کنش‌وری بدنی^{۱۱} و ظاهر بدنی^{۱۲} (اوبراین و اپستاین، ۱۹۸۸) و دو مقیاس انسجام هویت^{۱۳} و خودافزایی مقابله‌ای^{۱۴} هستند. در این پژوهش از مقیاس حرمت خود کلی (۳، ۱۶، ۲۹، ۴۲، ۵۴، ۶۸، ۸۰،

روش این پژوهش، همبستگی و جامعه آماری آن، همه دانشجویان مقطع کارشناسی دانشگاه آزاد اسلامی تهران در سال تحصیلی ۱۳۹۷-۱۳۹۶ بود. در تعیین اندازه نمونه در تحلیل رگرسیون چندمتغیری اختلاف نظر وجود دارد. برخی حدود ۱۵ آزمودنی به‌ازای هر متغیر مستقل را کافی می‌دانند و در سخت‌گیرانه‌ترین حالت، اندازه نمونه با فرمول $N > 50 + 8m$ (که m تعداد متغیرهای مستقل است) محاسبه می‌شود (تاباکنیک و فیدل، ۲۰۰۷). با توجه به پنج متغیر پیش‌بین ابعاد هویت (ایجاد تعهد، همانندسازی با تعهد، اکتشاف در عمق، اکتشاف در گستره و اکتشاف نشخواری)، برای اجرای این آزمون حداقل ۹۰ آزمودنی کفایت می‌کند. در این پژوهش ۵۵۴ نفر (۲۷۰ زن، ۲۸۴ مرد) با میانگین سنی و انحراف استاندارد ۲۱/۲۶ و ۱/۶۷۴ سال به‌صورت نمونه‌برداری چندمرحله‌ای انتخاب شدند. نخست از بین همه دانشگاه‌های آزاد شهر تهران، سه واحد دانشگاهی و سپس از هر واحد دانشگاهی، چهار دانشکده به‌صورت تصادفی و از بین دانشجویان آن دانشکده‌ها، دانشجویان داوطلب با روش در دسترس انتخاب شدند. ملاک ورود به نمونه قرار داشتن در گستره سنی ۱۸ تا ۲۵ سال بود.

مقیاس ابعاد تحول هویت (لویکس و دیگران، ۲۰۰۸).

لویکس (۱۹۹۶) با تلفیق چند پرسشنامه، این مقیاس را برای سنجش چهار بعد هویت تدوین کرد و در سال ۲۰۰۸، بعد اکتشاف نشخواری را به آن افزود. این مقیاس با ۲۵ ماده و پنج زیرمقیاس ایجاد تعهد، همانندسازی با تعهد، اکتشاف در عمق، اکتشاف در گستره و اکتشاف نشخواری، براساس یک مقیاس لیکرت پنج درجه‌ای از کاملاً مخالفم (صفر) تا کاملاً موافقم (۴) نمره‌گذاری می‌شود. هر بعد هویت بر اساس پنج جمله به‌طور جداگانه سنجیده می‌شود. نمره بالاتر در هر بعد نشان‌دهنده وضعیت هویت آزمودنی است. روایی همگرا و واگرایی این مقیاس با ابزارهای حرمت خود و نیازهای اساسی روان‌شناختی و اضطراب و افسردگی تأیید شده است (برای مثال کروسیتی و دیگران، ۲۰۱۱). در پژوهش دوران،

1. Dimensions of Identity Development Scale
2. Objective Measure of Ego Identity Status
3. Multidimensional Self-Esteem Inventory (MSEI)
4. self-theory
5. self-enhancement

6. personal power
7. lovability
8. likability
9. self-control
10. moral self-approval

11. body functioning
12. body appearance
13. identity integration
14. self-enhancement

۱۹۸۹؛ ریف و کیز، ۱۹۹۵). در این پژوهش از نسخه ۱۸ ماده‌ای استفاده شد. این مقیاس دارای شش زیرمقیاس استقلال عمل، تسلط بر محیط، رشد شخصی، روابط مثبت با دیگران، زندگی هدفمند و پذیرش خود است. این مقیاس در طیف لیکرت شش درجه‌ای از کاملاً مخالفم (۱) تا کاملاً موافقم (۶) نمره‌گذاری می‌شود که برای ماده‌های ۱، ۴، ۵، ۸، ۱۵، ۱۶، ۱۷ و ۱۸ به صورت معکوس است. نمره بالاتر بیانگر سطح بالای بهزیستی روان‌شناختی است. ریف و سینگر (۲۰۰۶) همبستگی این مقیاس را با مقیاس ۸۴ ماده‌ای مقیاس بهزیستی از ۰/۷۹ تا ۰/۸۹ گزارش کرده‌اند. دایرندوک (۲۰۰۵) اعتبار این مقیاس را با استفاده از آلفای کرونباخ بین ۰/۷۷ تا ۰/۹۰ و خانجانی، شهیدی، فتح‌آبادی، مظاهری و شکری (۱۳۹۳) ۰/۷۱ به دست آوردند. همچنین خانجانی و دیگران (۱۳۹۳) با روش تحلیل عاملی روایی آن را تأیید کردند. در این پژوهش اعتبار این مقیاس با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۵۱ گزارش شد.

برای تحلیل داده‌ها از آزمون همبستگی و آزمون تحلیل رگرسیون چندمتغیری همزمان استفاده شد.

یافته‌ها

میانگین، انحراف استاندارد و همبستگی متغیرهای مورد بررسی در جدول ۱ آمده است.

۹۲، ۱۰۳ و ۱۱۳)، صلاحیت (ماده‌های ۱۱، ۲۴، ۳۷، ۵۰، ۶۲، ۷۴، ۸۶، ۹۷، ۱۰۷ و ۱۱۴) و عشق‌پذیری (ماده‌های ۴، ۱۷، ۳۰، ۴۳، ۵۵، ۶۵، ۷۷، ۸۹، ۱۰۰ و ۱۱۰) استفاده شد. این سیاهه شامل ۱۱۶ ماده است و در مقیاس لیکرت پنج درجه‌ای نمره‌گذاری می‌شود. ویژگی‌های روان‌سنجی سیاهه چندبعدی حرمت خود در ۷۸۵ دانشجوی بررسی شد. روایی این سیاهه بر اساس محاسبه همبستگی نمره‌های آن با ابزارهای دیگر تأیید شده است؛ برای مثال، همبستگی بین ابعاد حرمت خود کلی، صلاحیت و عشق‌پذیری با مقیاس افسردگی بک (۱۹۶۱) برابر با ۰/۶۹-، ۰/۴۳- و ۰/۴۵- و ضریب آلفای کرونباخ مقیاس‌های حرمت خود کلی، صلاحیت و عشق‌پذیری ۰/۹۰، ۰/۸۶ و ۰/۸۳ و اعتبار بازآزمایی با فاصله یک ماه ۰/۸۷، ۰/۸۶ و ۰/۸۸ گزارش شد (اوبراین و اپستاین، ۱۹۸۸).

در این پژوهش نیز بر اساس محاسبه همبستگی این سیاهه با مقیاس افسردگی، اضطراب و تنیدگی (لاویباند و لاویباند، ۱۹۹۵)، ضریب همبستگی حرمت خود کلی، صلاحیت و عشق‌پذیری با افسردگی به ترتیب برابر با ۰/۶۳-، ۰/۴۸- و ۰/۵۵- و با اضطراب برابر با ۰/۴۸-، ۰/۴۳- و ۰/۴۷- به دست آمد.

مقیاس بهزیستی روان‌شناختی^۱ (ریف، ۱۹۸۹). نسخه اصلی این مقیاس ۱۲۰ ماده دارد، اما در بررسی‌های بعدی نسخه‌های کوتاه‌تر ۱۸، ۵۴ و ۸۴ ماده‌ای پیشنهاد شدند (ریف،

جدول ۱

میانگین، انحراف استاندارد و ضرایب همبستگی متغیرهای پژوهش

متغیرها	<u>SD</u>	<u>M</u>	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹
۱. ایجاد تعهد	۳/۹۱	۱۸/۱۳	-								
۲. همانندسازی با تعهد	۴/۱۲	۱۷/۷۴	۰/۶۴**	-							
۳. اکتشاف در عمق	۳/۲۸	۱۷/۶۰	۰/۲۶**	۰/۱۸**	-						
۴. اکتشاف در گستره	۳/۱۷	۲۰/۲۰	۰/۲۴**	۰/۳۲**	۰/۴۲**	-					
۵. اکتشاف نشخواری	۳/۸۵	۱۷/۳۵	۰/۲۴**	۰/۲۹**	۰/۳۴**	۰/۲۶**	-				
۶. حرمت خود کلی	۶/۷۰	۳۲/۸۰	۰/۴۶**	۰/۴۹**	۰/۰۶	۰/۱۰*	۰/۳۹**	-			
۷. صلاحیت	۵/۸۵	۳۵/۷۲	۰/۴۰**	۰/۴۱**	۰/۱۴**	۰/۲۰**	۰/۱۸**	۰/۶۲**	-		
۸. عشق‌پذیری	۶/۲۲	۳۲/۱۲	۰/۲۷**	۰/۲۷**	۰/۰۱	۰/۰۲	۰/۲۸**	۰/۵۹**	۰/۴۶**	-	
۹. بهزیستی روان‌شناختی	۸/۶۶	۶۷/۹۳	۰/۳۳**	۰/۳۵**	۰/۲۴**	۰/۲۶**	۰/۰۳	۰/۲۰**	۰/۲۷**	۰/۰۵	۰/۱۴**

**P < ۰/۰۰۱ *P < ۰/۰۵

روان‌شناختی بر اساس ابعاد هویت (ایجاد تعهد، همانندسازی با تعهد، اکتشاف در عمق، اکتشاف در گستره و اکتشاف نشخواری) از آزمون تحلیل رگرسیون چندمتغیری همزمان استفاده شد (جدول ۲).

پس از بررسی مفروضه‌های تحلیل رگرسیون چندمتغیری یعنی اندازه نمونه، هم‌خطی چندگانه و واحد بودن، پرت‌ها، بهنجاری، خطی بودن، همگنی پراکنش و استقلال باقی‌مانده‌ها، برای پیش‌بینی حرمت خود و بهزیستی

جدول ۲

خلاصه مدل ابعاد حرمت خود و بهزیستی روان‌شناختی

متغیر پیش‌بین	متغیر ملاک	R	R ^۲	SE	F
ابعاد هویت	حرمت خود کلی	۰/۵۸	۰/۳۴	۵/۴۷	۵۶/۱۶*
	صلاحیت	۰/۴۶	۰/۲۱	۵/۲۱	۳۰/۰۶*
	عشق‌پذیری	۰/۳۶	۰/۱۳	۵/۸۲	۱۶/۸۶*
	بهزیستی روان‌شناختی	۰/۴۲	۰/۱۸	۷/۸۸	۲۳/۸۶*

*P < .۰۰۱

حرمت خود کلی، ۲۱ درصد از واریانس صلاحیت، ۱۳ درصد از واریانس عشق‌پذیری و ۱۸ درصد از واریانس بهزیستی روان‌شناختی افراد را تبیین می‌کند. نقش هر یک از ابعاد هویت در تبیین ابعاد حرمت خود و بهزیستی روان‌شناختی در جدول ۳ بررسی شد.

نتایج حاصل از آزمون تحلیل رگرسیون چندمتغیری در جدول ۲ برای پیش‌بینی حرمت خود کلی، صلاحیت، عشق‌پذیری و بهزیستی روان‌شناختی با ابعاد هویت، معناداری مدل‌ها را تأیید می‌کند. بر اساس ضریب تعیین به‌دست آمده یعنی R^۲، ابعاد هویت ۳۴ درصد از واریانس

جدول ۳

ضرایب رگرسیون پیش‌بینی ابعاد حرمت خود و بهزیستی روان‌شناختی با ابعاد هویت

متغیر ملاک	متغیرهای پیش‌بین	B	SEB	β	t	R ^۲
مقدار ثابت		۳۲/۰۰	۲/۱۸		۱۴/۷۰**	
ایجاد تعهد		۰/۲۳	۰/۰۸	۰/۱۴	۲/۶۸**	۰/۰۱
عشق‌پذیری	همانندسازی با تعهد	۰/۱۷	۰/۰۸	۰/۱۱	۱/۹۷*	۰/۰۱
اکتشاف در عمق		۰/۰۵	۰/۰۹	۰/۰۳	۰/۶۰	۰/۰۰
اکتشاف در گستره		-۰/۰۱	۰/۰۹	-۰/۰۰	-۰/۰۹	۰/۰۰
اکتشاف نشخواری		-۰/۴۰	۰/۰۸	-۰/۲۲	-۴/۶۷**	۰/۰۴
مقدار ثابت		۴۰/۶۴	۲/۹۵		۱۳/۷۸**	
ایجاد تعهد		۰/۳۷	۰/۱۲	۰/۱۷	۳/۲۱**	۰/۰۲
بهزیستی	همانندسازی با تعهد	۰/۴۵	۰/۱۱	۰/۲۱	۳/۹۳**	۰/۰۳
روان‌شناختی	اکتشاف در عمق	۰/۲۳	۰/۱۲	۰/۰۹	۱/۹۱	۰/۰۱
اکتشاف در گستره		۰/۲۷	۰/۱۳	۰/۱	۲/۱۲*	۰/۰۱
اکتشاف نشخواری		۰/۱۸	۰/۱۱	۰/۰۷	۱/۵۶	۰/۰۰

*P < .۰۵ **P < .۰۰۱

متغیر ملاک	متغیرهای پیش‌بین	B	SEB	β	t	R ^۲
مقدار ثابت		۲۵/۷۰	۲/۰۵		۱۲/۵۶**	
ایجاد تعهد		۰/۳۴	۰/۰۸	۰/۲۰	۴/۲۰**	۰/۰۳
حرمت خود	همانندسازی با تعهد	۰/۴۴	۰/۰۸	۰/۲۷	۵/۵۷**	۰/۰۵
کلی	اکتشاف در عمق	۰/۰۱	۰/۰۸	۰/۰۵	۱/۱۶	۰/۰۰
اکتشاف در گستره		۰/۰۳	۰/۰۹	۰/۰۱	۰/۳۶	۰/۰۰
اکتشاف نشخواری		-۰/۵۳	۰/۰۸	-۰/۲۸	-۶/۷۵**	۰/۰۸
مقدار ثابت		۲۲/۸۳	۱/۹۵		۱۱/۷۲**	
ایجاد تعهد		۰/۳۱	۰/۰۸	۰/۲۱	۴/۰۳**	۰/۰۳
صلاحیت	همانندسازی با تعهد	۰/۳۰	۰/۰۷۵	۰/۲۱	۴/۰۱**	۰/۰۳
اکتشاف در عمق		۰/۰۷	۰/۰۸	۰/۰۴	۰/۹۳	۰/۰۰
اکتشاف در گستره		۰/۱۸	۰/۰۸	۰/۱۰	۲/۱۲*	۰/۰۱
اکتشاف نشخواری		-۰/۱۷	۰/۰۷	-۰/۱۰	-۲/۲۹*	۰/۰۱

و اکتشاف نشخواری ($R^2=0/04$) نیز به تنهایی توانایی تبیین چهار درصد از واریانس عشق‌پذیری دانشجویان را به صورت منفی دارد. همچنین نتایج آزمون تحلیل رگرسیون چندمتغیری استاندارد در جدول ۳ نشان می‌دهد که ابعاد ایجاد تعهد ($t=3/21, P<0/001$)، همانندسازی با تعهد ($t=2/12, P<0/001$) و اکتشاف در گستره ($t=3/93, P<0/001$) و به صورت مثبت سهم یگانه معناداری در تبیین بهزیستی روان‌شناختی دارند، اما اکتشاف نشخواری و اکتشاف در عمق سهم یگانه معناداری در تبیین بهزیستی روان‌شناختی دانشجویان ندارند. هر یک از ابعاد ایجاد تعهد ($R^2=0/02$) و همانندسازی با تعهد ($R^2=0/03$) و اکتشاف در گستره ($R^2=0/01$) به تنهایی توانایی تبیین یک درصد از واریانس عشق‌پذیری دانشجویان را به صورت مثبت دارند.

یافته‌های حاصل از تحلیل رگرسیون چندمتغیری به صورت همزمان نشان می‌دهد که ابعاد هویت پیش‌بینی‌کننده معناداری برای ابعاد حرمت خود و بهزیستی روان‌شناختی دانشجویان در اوان بزرگسالی هستند. بر این اساس ابعاد هویت توانایی تبیین ۳۴ درصد از واریانس حرمت خود کلی، ۲۱ درصد از واریانس صلاحیت، ۱۳ درصد از واریانس عشق‌پذیری و ۱۸ درصد از واریانس بهزیستی روان‌شناختی دانشجویان را دارد.

بحث

این پژوهش با هدف تعیین نقش ابعاد هویت در حرمت خود و بهزیستی روان‌شناختی دانشجویان انجام شد. نتایج آزمون تحلیل رگرسیون چندمتغیری نشان داد که ابعاد هویت، یعنی ایجاد تعهد و همانندسازی با تعهد، به صورت مثبت و اکتشاف نشخواری به صورت منفی حرمت خود کلی را پیش‌بینی می‌کند، اما اکتشاف در گستره و اکتشاف در عمق توان پیش‌بینی حرمت خود دانشجویان را ندارند. این نتایج با یافته‌های پژوهش‌های دیگر در قلمرو هویت که نقش اکتشاف و تعهد را بر حرمت خود نشان داده‌اند، همسو است (برای مثال، اریکسون، ۱۹۶۸؛ بیرز و دیگران، ۲۰۱۶؛ ردمان، ۲۰۱۷؛ شوارتز و دیگران، ۲۰۱۱، ۲۰۱۲؛ لویکس و دیگران، ۲۰۰۸، ۲۰۱۳؛ مستروتودروس و دیگران، ۲۰۱۷؛ هپنر و کرنیس، ۲۰۱۱).

نتایج آزمون تحلیل رگرسیون چندمتغیری در جدول ۳ نشان می‌دهد که دو بعد ایجاد تعهد ($t=4/19, P<0/001$) و همانندسازی با تعهد ($t=5/57, P<0/001$) به صورت مثبت و اکتشاف نشخواری ($t=6/75, P<0/001$) به صورت منفی سهم یگانه معناداری در تبیین حرمت خود کلی دانشجویان دارند، اما اکتشاف در گستره و اکتشاف در عمق سهم یگانه معناداری در تبیین حرمت خود دانشجویان ندارند. بر همین اساس نتایج نشان می‌دهد هر یک از ابعاد ایجاد تعهد ($R^2=0/03$) و همانندسازی با تعهد ($R^2=0/05$) به تنهایی و به ترتیب توانایی تبیین ۳ و ۵ درصد از واریانس حرمت خود کلی دانشجویان را به صورت مثبت دارند و اکتشاف نشخواری ($R^2=0/08$) نیز به تنهایی توانایی تبیین ۸ درصد از واریانس این متغیر را به صورت منفی دارد.

همچنین ابعاد ایجاد تعهد ($t=4/03, P<0/001$)، همانندسازی با تعهد ($t=4/01, P<0/001$) و اکتشاف در گستره ($t=2/12, P<0/001$) به صورت مثبت و اکتشاف نشخواری ($t=2/29, P<0/001$) به صورت منفی سهم یگانه معناداری در تبیین صلاحیت دانشجویان دارند، اما اکتشاف در عمق سهم یگانه معناداری در تبیین صلاحیت دانشجویان ندارد. نتایج تحلیل رگرسیون چندمتغیری به صورت همزمان نشان می‌دهد که ایجاد تعهد ($R^2=0/03$) توانایی تبیین ۳ درصد، همانندسازی با تعهد ($R^2=0/03$) توانایی تبیین ۳ درصد و اکتشاف در گستره ($R^2=0/01$) توانایی تبیین یک درصد از واریانس صلاحیت را به صورت مثبت و اکتشاف نشخواری ($R^2=0/01$) توانایی تبیین یک درصد از واریانس این متغیر را به صورت منفی دارند.

نتایج آزمون تحلیل رگرسیون چندمتغیری در جدول ۳ نشان می‌دهد ابعاد ایجاد تعهد ($t=2/28, P<0/001$) و همانندسازی با تعهد ($t=1/97, P<0/001$) به صورت مثبت و اکتشاف نشخواری ($t=-4/67, P<0/001$) به صورت منفی سهم یگانه معناداری در تبیین عشق‌پذیری دارند، اما اکتشاف در گستره و اکتشاف در عمق سهم یگانه معناداری در تبیین عشق‌پذیری دانشجویان ندارند. هر یک از ابعاد ایجاد تعهد ($R^2=0/01$) و همانندسازی با تعهد ($R^2=0/01$) به تنهایی توانایی تبیین یک درصد از واریانس عشق‌پذیری دانشجویان را به صورت مثبت دارند

صلاحیت دانشجویان را پیش‌بینی می‌کند، مبین آن است که اکتشاف نشخواری نشان‌دهنده مشکل در حل و فصل موضوع‌های هویتی و عدم دستیابی به پاسخ‌های رضایت‌بخش برای پرسش‌های هویتی است که باعث ایجاد احساس نامؤثر بودن و ناکارآمدی و به‌دنبال آن، تجربه حس بی‌صلاحیتی است (لویکس و دیگران، ۲۰۰۸).

نتایج آزمون تحلیل رگرسیون چندمتغیری نیز نشان داد ایجاد تعهد و همانندسازی با تعهد به‌صورت مثبت و اکتشاف نشخواری به‌صورت منفی عشق‌پذیری را پیش‌بینی می‌کنند و اکتشاف در گستره و اکتشاف در عمق، عشق‌پذیری را پیش‌بینی نمی‌کنند. این نتایج با یافته‌های پژوهش‌های دیگری که نقش اکتشاف و تعهد را در قلمرو دلبستگی نشان داده‌اند همسو است (آرست و دیگران، ۲۰۰۹؛ پیتمن و دیگران، ۲۰۱۱). آرست (۲۰۰۹) در بررسی فراتحلیل خود در مورد ۲۱ پژوهش نشان داد که تعهد، دلبستگی ایمن و تعویق هویت یا اکتشاف نشخواری، دلبستگی نایمن را به‌صورت مثبت پیش‌بینی می‌کند.

بر اساس نظریه اریکسون می‌توان گفت که ایجاد تعهد و دستیابی به هویت به‌منزله انحلال موفقیت‌آمیز بحران‌های پیشین است. افراد هویت‌یافته به احساس اعتماد به خود و دیگری و حرمت خود پایدار و احساس صلاحیت برای برقراری تعامل با دیگران مجهز می‌شوند (پیتمن و دیگران، ۲۰۱۱)، بنابراین بدون ترس از دست دادن خویشتن، با دیگری می‌آمیزند و با توانایی دوست داشتن و دوست داشته‌شدن، به صمیمیت دست می‌یابند (دادستان، ۱۳۹۳).

همسو با یافته‌های این پژوهش مبنی بر آنکه اکتشاف نشخواری توان پیش‌بینی عشق‌پذیری را به‌طور منفی دارد، پژوهش‌ها نشان می‌دهد که اکتشاف نشخواری با سردرگمی هویت رابطه نیرومندی دارد (لویکس، ۲۰۰۸). به نظر می‌رسد که در بزرگسالی نوظهور، عشق‌پذیری به معنای توانایی تعهد به دیگری (پایبندی) و وفاداری است درحالی‌که در اکتشاف نشخواری، افراد توانایی تصمیم‌گیری برای متعهد شدن را ندارند (لویکس و دیگران، ۲۰۱۱).

همچنین نتایج این پژوهش همسو با نتایج پژوهش‌های دیگر در قلمرو نقش هویت در بهزیستی روان‌شناختی (بیرز و

یک تبیین احتمالی در مورد اهمیت نقش تعهد در حرمت خود آن است که شکل‌گیری تعهد به افراد کمک می‌کند تا با غلبه بر تردیدهای دوران نوجوانی و به تبع آن، افزایش حس اعتماد به خود، احساس ارزشمندی و سطوح بالای حرمت خود را تجربه کنند (هپنر و کرنیس، ۲۰۱۱). نتایج این پژوهش همسو با پژوهش‌های دیگر (مانند لویکس و دیگران، ۲۰۰۸) نشان داد همانندسازی تعهد بیش از ایجاد تعهد در تبیین حرمت خود سهم دارد. افزون بر آن، ارتباط منفی اکتشاف نشخواری و حرمت خود از شواهدی حمایت می‌کنند که اکتشاف نشخواری را عامل خطرزا و مسبب تضعیف تحول هویت می‌دانند (بیرز و دیگران، ۲۰۱۶؛ لویکس و دیگران، ۲۰۱۳).

با شکل‌گیری مطلوب فرایند هویت، حرمت خود به‌عنوان پیامد فرایند اکتشاف کارآمد، مانع اکتشاف بیشتر می‌شود (رایان و دسی، ۲۰۱۷)، اما دوران بزرگسالی نوظهور دوره اکتشاف و دوره امکان‌هاست و افراد، فرصت‌ها و گزینه‌های بسیاری را پیش رو دارند، بنابراین چنانچه در حل این چالش‌ها موفق نشوند، در چرخه‌ای از اکتشاف مدام گرفتار می‌شوند (لویکس و دیگران، ۲۰۰۸) و پیامد اکتشاف ناموفق، مستغرق شدن در این تشویب‌هاست که سطوح پایین حرمت خود می‌انجامد (بیرز و دیگران، ۲۰۱۶).

افزون بر آن، نتایج این پژوهش همسو با پژوهش‌های دیگر (برای مثال اسخیرتلاذزه و دیگران، ۲۰۱۶؛ فی و شارپ، ۲۰۰۸؛ کروسیتی و دیگران، ۲۰۰۸؛ لویکس و دیگران، ۲۰۰۸، ۲۰۰۹، ۲۰۱۲) نشان داد که ایجاد تعهد، همانندسازی با تعهد و اکتشاف در گستره به‌صورت مثبت و اکتشاف نشخواری به‌صورت منفی صلاحیت دانشجویان را پیش‌بینی می‌کنند.

بر مبنای نظریه خودتعیین‌گری، این احتمال وجود دارد که شکل‌گیری تعهد به‌منزله توانایی، کارآمدی و احساس تسلط درونی، افزایش صلاحیت را در پی داشته باشد (تفردی و ساوان، ۲۰۰۱). اکتشاف در گستره نیز به‌عنوان رفتاری هشیارانه، هدفمند و اکتشافی کارآمد موجب می‌شود که افراد با ایجاد تعهدات اولیه خود، احساس صلاحیت را تجربه کنند (رایان و دسی، ۲۰۱۷؛ لویکس و دیگران، ۲۰۰۶).

بر اساس این یافته که اکتشاف نشخواری به‌صورت منفی

در اواخر دهه بیست‌سالگی نشان داده است که اکتشاف نشخواری به شکل یک نقص پنهان تا انتهای دوران بزرگسالی، تأثیر ویژه‌ای در کاهش بهزیستی روان‌شناختی ندارد (اریکسون، ۱۹۶۸؛ کارلسون و دیگران، ۲۰۱۶)

یک تبیین احتمالی دیگر مبتنی بر تأثیر بستر فرهنگی است. در شرایط اقتصادی و اجتماعی ایران با وجود پدیده تورم جوانی، بیکاری و فقدان فرصت‌های شغلی، افزایش سال‌های اشتغال به تحصیل و کاهش مشارکت در بازار کار، عدم انطباق تحصیلات تکمیلی با نیازهای صنعتی و کسب و کار، بازار کار ناپایدار، مشکلات اقتصادی و عدم استقلال مالی جوانان (عباسی شوازی و صادقی، ۲۰۱۷)، افراد با وجود محدودیت‌های موجود در جامعه، برنامه‌ای روشن برای آینده ندارند و این احتمال وجود دارد که جوانان ایرانی در مقایسه با همسالان خود در کشورهای غربی، حد بالایی از فشارهای مربوط به آینده را تجربه می‌کنند و با وجود اکتشاف متفکرانه و تعیین اهداف واضح برای آینده، به دلیل وجود موانع بیرونی که مانع دستیابی آن‌ها به آرمان‌هایشان می‌شود، درباره انتخاب‌هایشان به‌گونه‌ای نشخواری فکر می‌کنند (اسخیرتلازه و دیگران، ۲۰۱۶). افزون بر آن، عامل پذیرش خود در بهزیستی روان‌شناختی نیز نشان می‌دهد که همه انسان‌ها تلاش می‌کنند به‌رغم محدودیت‌هایی که در خود می‌شناسند، بازخورد مثبتی به خویشتن داشته باشند و برای حفظ کارکرد مطلوب و بهزیستی بیشتر تلاش کنند (هاوسر و دیگران، ۲۰۰۵). بنابراین در جامعه ایرانی، سطوح متوسطی از اکتشاف نشخواری احتمالاً به‌نجار تلقی می‌شود. به نظر می‌رسد که جوانان با تفکر نشخواری در ایران به نوعی سازش‌یافتگی مرضی دست یافته‌اند که تنها در بلندمدت نمود بیرونی دارد و تأثیر ویژه‌ای در کاهش بهزیستی روان‌شناختی آن‌ها ندارد (اریکسون، ۱۹۶۸؛ کارلسون و دیگران، ۲۰۱۶).

یافته‌های این پژوهش را باید با در نظر گرفتن محدودیت‌های آن تفسیر کرد. جامعه آماری این پژوهش متشکل از دانشجویان بود، بنابراین تعمیم‌دهی آن به سایر گروه‌های جمعیتی می‌بایست مورد تردید قرار گیرد. همچنین استفاده صرف از ابزارهای خودگزارش‌دهی به‌جای بررسی رفتار واقعی، این احتمال را مطرح می‌کند که آزمودنی خود را بهتر از

لویکس، ۲۰۱۶؛ ردماين، ۲۰۱۷؛ کاراس و سیسویچ، ۲۰۱۸؛ گزنالس و دیگران، ۲۰۱۵؛ مکا و دیگران، ۲۰۱۵) نشان داد که ایجاد تعهد، همانندسازی با تعهد و اکتشاف در گستره به‌طور مثبت بهزیستی روان‌شناختی دانشجویان را پیش‌بینی می‌کنند.

توانایی انسجام‌یابگر تعهد افراد است و جایگاه ویژه‌ای در سلامت روان‌شناختی دارد (اریکسون، ۱۹۶۸). افراد متعهد می‌دانند چه می‌خواهند و به کجا می‌روند و توانایی تصمیم‌گیری و انتخاب دارند و این آگاهی سبب افزایش کنش‌وری‌های روان‌شناختی مثبت مانند حرمت خود، استقلال عمل، صلاحیت و بهزیستی کلی می‌شود (لویکس و دیگران، ۲۰۰۸). به نظر می‌رسد ایجاد تعهد و همانندسازی تعهد، افراد را به تعریف روشنی از خویشتن می‌رساند و ادراک این یکپارچگی متضمن بهزیستی روان‌شناختی است (اریکسون، ۱۹۶۸؛ لویکس و دیگران، ۲۰۱۳).

نتایج این پژوهش این نکته را نیز آشکار کرد که اکتشاف در گستره، توان پیش‌بینی مثبت بهزیستی روان‌شناختی را دارد. در همین راستا، آرنه (۲۰۰۰) در نظریه بزرگسالی نوظهور، اکتشاف اولیه را نشان‌دهنده کاهش اقتدار والدین و امکان جست‌وجو برای فرد بزرگسال می‌داند که موجب تجربه استقلال، عاملیت و ارتباط می‌شود. بدین ترتیب، اکتشاف در گستره دربرگیرنده تمام مؤلفه‌هایی است که موجب افزایش لذت و احساس بهزیستی روان‌شناختی می‌شود (ریف و دیگران، ۱۹۹۸؛ ریف و کیز، ۱۹۹۵).

نکته‌ای که اهمیت یافته‌های این پژوهش را برجسته می‌سازد، عدم وجود همبستگی معنادار اکتشاف نشخواری با بهزیستی روان‌شناختی است. به عبارت دیگر، نتایج این پژوهش نشان داد که اکتشاف نشخواری به‌عنوان یک اکتشاف ناکارآمد در تحول هویت ادراک نشده و بر بهزیستی روان‌شناختی دانشجویان تأثیر نگذاشته است. این یافته با نتایج پژوهش‌های دیگر که نشان داده‌اند اکتشاف نشخواری با انواع کنش‌وری‌های روان‌شناختی مثبت از جمله بهزیستی روان‌شناختی رابطه منفی نیرومندی دارد، تناقض دارد (برای مثال، بیرز و لویکس، ۲۰۱۶؛ شوارتز و دیگران، ۲۰۰۹؛ کاراس و سیسویچ، ۲۰۱۴؛ لویکس و دیگران، ۲۰۰۸، ۲۰۰۹). با این حال، پژوهش طولی کارلسون و دیگران (۲۰۱۶) مبنی بر تجربه طولانی‌مدت اکتشاف نشخواری

- J. E. (2009). Meta-analytic studies of identity status and the relational issues of attachment and intimacy. *Identity: An International Journal of Theory and Research*, 9(1), 1-32.
- Battle, J., Jarratt, L., Smit, S., & Precht, D. A. N. (1988). Relations among self-esteem, depression and anxiety of children. *Psychological Reports*, 62(3), 999-1005.
- Beyers, W., & Luyckx, K. (2016). Ruminative exploration and reconsideration of commitment as risk factors for suboptimal identity development in adolescence and emerging adulthood. *Journal of Adolescence*, 47, 169-178.
- Bosch, L. A., & Card, N. A. (2012). A meta-analytic review of Berzonsky's Identity Style Inventory (ISI). *Journal of Adolescence*, 35(2), 333-343.
- Bosma, H. A. (1985). *Identity development in adolescence: Coping with commitments* Doctoral dissertation, Groningen.
- Carlsson, J., Wängqvist, M., & Frisé, A. (2016). Life on hold: Staying in identity diffusion in the late twenties. *Journal of Adolescence*, 47, 220-229.
- Côté, J. E. (2009). Identity formation and self-development in adolescence. *Handbook of Adolescent Psychology*.
- Crocetti, E., Rubini, M., & Meeus, W. (2008). Capturing the dynamics of identity formation in various ethnic groups: Development and validation of a three-dimensional model. *Journal of Adolescence*, 31(2), 207-222.
- Dierendonck, V. D. (2005). The construct validity of Ryff's Scales of Psychological Well-being and its extension with spiritual well-being. *Personality and Individual Differences*, 36, 629-648.
- Epstein, S. (2003). Cognitive-experiential self-theory of personality. *Comprehensive Handbook of Psychology*, 5, 159-184.
- Epstein, S. (1979). The stability of behavior: I. On predicting most of the people much of the time. *Journal of Personality and Social Psychology*, 37(7), 1097-1126.
- Erikson, E. (1968). *Identity: youth and crisis*. New York: Norton.
- آنچه هست نشان داده است. عدم توجه به متغیرهایی نظیر وضعیت فرهنگی-اجتماعی خانواده و وضعیت اقتصادی فرد از محدودیت‌های دیگر این پژوهش است. دستاوردهای این پژوهش را می‌توان به دو مقوله نظری و عملی تقسیم‌بندی کرد. این پژوهش در سطح نظری، پژوهشگران را در شناخت بیشتر قلمروهای نسبتاً نوین زیرساخت‌های هویت یاری می‌بخشد. با پذیرش این امر که فرایندهای هویت در ساختار شخصیت افراد در اوان بزرگسالی تأثیر به‌سزایی دارند، نتایج این پژوهش در سطح عملی نیز به تدوین درمان‌های هویت‌محور کمک می‌کند.
- ### منابع
- خانجانی، م.، شهیدی، ش.، فتح‌آبادی، ج.، مظاهری، م. و شکری، ا. (۱۳۹۳). ساختار عاملی و ویژگی‌های روان‌سنجی فرم کوتاه (۱۸ سوالی) مقیاس بهزیستی روان‌شناختی ریف در دانشجویان دختر و پسر. *اندیشه و رفتار*، ۸ (۳۲)، ۳۶-۲۷.
- دادستان، پ. (۱۳۹۳). *گزیده‌ای از بزرگ‌ترین نظام‌های روان‌شناسی تحولی*. تهران: انتشارات سمت.
- دوران، ب.، آزادفلاح، پ.، فتحی‌آشتیانی، ع. و پورحسین، ر. (۱۳۹۰). بررسی مدل شش بعدی فرایند شکل‌گیری هویت. *مجله روان‌شناسی*، ۱۵ (۳)، ۳۱۸-۳۰۲.
- روان‌پارسا، ر. و نعمت‌طاوسی، م. (۱۳۹۷). ویژگی‌های روان‌سنجی سیاهه حرمت خود کودکان. *فصلنامه روان‌شناسی تحولی: روان‌شناسان ایرانی*، ۱۴ (۵۵)، ۳۴۹-۲۲۵.
- سلیمانی، ز. و حجازی، آ. (۱۳۹۷). ادراک جوانان از مفهوم بزرگسالی: آیا بین دو جنس تفاوت وجود دارد؟ *فصلنامه روان‌شناسی تحولی: روان‌شناسان ایرانی*، ۱۵ (۵۷)، ۱۶-۳.
- عباسی‌شوازی، ج. و صادقی، ر. (۲۰۱۷). بررسی وضعیت جمعیتی و اقتصادی-اجتماعی جوانان در ایران. دانشگاه تهران، سازمان ملل متحد در ایران.
- Arnett, J. J. (2000). Emerging adulthood: A theory of development from the late teens through the twenties. *American Psychologist*, 55(5), 469-480.
- Arnett, J. J. (2016). College students as emerging adults: The developmental implications of the college context. *Emerging Adulthood*, 4(3), 219-222.
- Arseth, A. K., Kroger, J., Martinussen, M., & Marcia,

- processes from adolescence through the late 20s: Age trends, functionality, and depressive symptoms. *Social Development*, 22(4), 701-721.
- Luyckx, K., Schwartz, S. J., Berzonsky, M. D., Soenens, B., Vansteenkiste, M., Smits, I., & Goossens, L. (2008). Capturing ruminative exploration: Extending the four-dimensional model of identity formation in late adolescence. *Journal of Research in Personality*, 42(1), 58-82.
- Luyckx, K., Schwartz, S. J., Goossens, L., Beyers, W., & Missotten, L. (2011). Processes of personal identity formation and evaluation. In *Handbook of identity theory and research* (pp. 77-98). New York: Springer.
- Luyckx, K., Vansteenkiste, M., Goossens, L., & Duriez, B. (2009). Basic need satisfaction and identity formation: Bridging self-determination theory and process-oriented identity research. *Journal of Counseling Psychology*, 56(2), 276-288.
- Marcia, J. E. (1966). Development and validation of ego-identity status. *Journal of Personality and Social Psychology*, 3(5), 551-588.
- Mastrotheodoros, S., & Motti-Stefanidi, F. (2017). Dimensions of Identity Development Scale (DIDS): A test of longitudinal measurement invariance in Greek adolescents. *European Journal of Developmental Psychology*, 14(5), 605-617.
- Meca, A., Ritchie, R. A., Beyers, W., Schwartz, S. J., Picariello, S., Zamboanga, B. L., & Crocetti, E. (2015). Identity centrality and psychosocial functioning: A person-centered approach. *Emerging Adulthood*, 3(5), 327-339.
- Montemayor, R., Brown, B., & Adams, G. (1985). *Changes in identity status and psychological adjustment after leaving home and entering college*. Paper presented at the biennial meeting of the Society for Research on Child Development.
- O'Brien, E. J. (1980). The self-report inventory: *Development and validation of a multidimensional measure of the self-concept and sources of self-esteem*. Submitted to the Graduate School of the University of Massachusetts.
- O'Brien, E. J., & Epstein, S. (1988). *The Multidimensional*
- Erol, R. Y., & Orth, U. (2011). Self-esteem development from age 14 to 30 years: A longitudinal study. *Journal of personality and social psychology*, 101(3), 607.
- Faye, C., & Sharpe, D. (2008). Academic motivation in university: The role of basic psychological needs and identity formation. *Canadian Journal of Behavioural Science/Revue Canadienne des Sciences du Comportement*, 40(4), 189-199.
- Gonzales-Backen, M. A., Dumka, L. E., Millsap, R. E., Yoo, H. C., Schwartz, S. J., Zamboanga, B. L., ... & Brown, E. J. (2015). The role of social and personal identities in self-esteem among ethnic minority college students. *Identity*, 15(3), 202-220.
- Grotevant, H. D. (1987). Toward a process model of identity formation. *Journal of Adolescent Research*, 2(3), 203-222.
- Hauser, R. M., Springer, K. W., & Pudrovska, T. (2005). Temporal structures of psychological well-being: Continuity or change. In *Meetings of the Gerontological Society of America, Orlando, Florida*.
- Heppner, W. L., & Kernis, M. H. (2011). High self-esteem: Multiple forms and their outcomes. In *Handbook of identity theory and research* (pp. 329-355). New York: Springer.
- Karaś, D., & Cieciuch, J. (2018). The relationship between identity processes and well-being in various life domains. *Personality and Individual Differences*, 121, 111-119.
- Luyckx, K., Goossens, L., & Soenens, B. (2006). A developmental contextual perspective on identity construction in emerging adulthood: Change dynamics in commitment formation and commitment evaluation. *Developmental Psychology*, 42(2), 366-480.
- Luyckx, K., Goossens, L., Soenens, B., & Beyers, W. (2006). Unpacking commitment and exploration: Preliminary validation of an integrative model of late adolescent identity formation. *Journal of Adolescence*, 29(3), 361-378.
- Luyckx, K., Klimstra, T. A., Duriez, B., Van Petegem, S., & Beyers, W. (2013). Personal identity

- and dark sides of emerging adults' identity: A study of identity status differences in positive and negative psychosocial functioning. *Journal of Youth and Adolescence*, 40(7), 839-859.
- Schwartz, S. J., Côté, J. E., & Arnett, J. J. (2005). Identity and agency in emerging adulthood: Two developmental routes in the individualization process. *Youth & Society*, 37(2), 201-229.
- Schwartz, S. J., Zamboanga, B. L., Weisskirch, R. S., & Rodriguez, L. (2009). The relationships of personal and ethnic identity exploration to indices of adaptive and maladaptive psychosocial functioning. *International Journal of Behavioral Development*, 33(2), 131-144.
- Skhirtladze, N., Javakhishvili, N., Schwartz, S. J., Beyers, W., & Luyckx, K. (2016). Identity processes and statuses in post-Soviet Georgia: Exploration processes operate differently. *Journal of Adolescence*, 47, 197-209.
- Tabachnick, B. G. & Fidell, L. S. (2007). *Multiple factors analysis*. Chicago: University of Chicago Press.
- Tafarodi, R. W., & Sawann, W. B. (2001). Two dimensional self-esteem: Theory and measurement. *Personality and Individual Differences*, 31, 653-673.
- Waterman, A. S. (1982). Identity development from adolescence to adulthood: An extension of theory and a review of research. *Developmental psychology*, 18(3), 341-358.
- Waterman, A. S., Schwartz, S. J., Hardy, S. A., Kim, S. Y., Lee, R. M., Armenta, B. E., & Agocha, V. B. (2013). Good choices, poor choices: Relationship between the quality of identity commitments and psychosocial functioning. *Emerging Adulthood*, 1(3), 163-174.
- Self-Esteem Inventory: Professional manual*. Psychological Assessment Resources.
- Pittman, J. F., Keiley, M. K., Kerpelman, J. L., & Vaughn, B. E. (2011). Attachment, identity, and intimacy: Parallels between Bowlby's and Erikson's paradigms. *Journal of Family Theory & Review*, 3(1), 32-46.
- Redmayne, K. A. (2017). Ruminative Exploration in Late Adolescence and its Relationship to Depression, Self-Esteem, and Parental Autonomy Support.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist*, 55, 68-78.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2017). *Self-determination theory: Basic psychological needs in motivation, development, and wellness*. New York: Guilford Publications.
- Ryff, C. D. (1989). Happiness is everything, or is it? Explorations on the meaning of psychological well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 57, 1069-1081.
- Ryff, C. D., & Keyes, C. L. (1995). The structure of psychological well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 69, 719-727.
- Ryff, C. D., & Singer, B. H. (2006). Best news yet on the six-factor model of well-being. *Social Science Research*, 35, 1103-1119.
- Schwartz, S. J. (2007). The structure of identity consolidation: Multiple correlated constructs or one superordinate construction *Identity: An International Journal of Theory and Research*, 7(1), 27-49.
- Schwartz, S. J., Beyers, W., Luyckx, K., Soenens, B., Zamboanga, B. L., Forthun, L. Forthun & Whitbourne, S. K. (2011). Examining the light